

Tunkkarin Sanomat

Nro 15 • 1 / 2012

Iloista kevättä!

Tunkkarin Sanomat

Julkaisija

Tunkkarin Sanomat
ISSN 1799-9928 (painettu lehti)
ISSN 1799-9936 (verkkoversio)

Päätoimittaja

Jukka Tunkkari

Toimituskunta

Paula Rita
Hannu Salo
Jukka Tainio
Jukka Tunkkari

Kansikuva

Hannu Salo

Lehden levikkialue

Tunkkarin koulupiiri

Taitto ja paino

Mainostoimisto Taikahattu
Lönnberg Painot Oy, Ylivieska

Lämmin kiitos

Kiitämme ilmoittajiamme

✿ **Läspän sairaankuljetusta,**
Petriä ja Heliä

✿ **Eteläkankaan maitoa,**
Jussia ja Sannaa sekä
Perttua ja Anetta

✿ **K-Market Veteliä,**
Kimmoa ja Riikkaa.

Mahdollistitte tämän numeron
julkaisun.

Toimituskunta

Tämä lehti löytyy näköislehtenä Goog-
lessa Tunkkarin Sanomat klikkaamalla.

Pääkirjoitus

Lehden kannatusmaksu

Aloitimme Tunkkarin Sanomien jul-
kaisun mustavalkomonisteella nitoen
nurkasta A4 kokoiset arkit yhteen.
Tai oikeammin jatkoimme vuonna
2006, sillä lehdestä oli ilmestynyt jo
kaksi numeroa viime vuosituhan-
nalla 1979 ja 1985. Näppäilemällä googleen
Tunkkarin Sanomat, avautuvat kaikki
aikaisemmat numerot.

Havaitsimme, että monet tallentavat
lehden numerot myöhempiä selailu- ja
lukuhetkiä varten. Löytyyhän lehdestä
paljon perinnetietoa kylästä ja koulun
oppilailla on varmaan mieluisaa kat-
sella millaisia aikaansaannoksia löytyy
niiltä ensimmäisiltä kouluvuosilta.

Nostimme painoasun tasoa väritu-
losteksi ja selästä nidottavaksi help-
polukaiseksi julkaisuksi. Näin pyrim-
me arvostamaan sekä lehden sisällön
aikaansaajia, mutta ennen kaikkea
teitä lukijoita. Muutoksella oli hintan-
sa. Vaikka kaikki muu työ tapahtuu
talkootyönä yrityksille maksettua
taitto- ja painotyötä lukuun ottamatta,
elämme kädestä suuhun periaatteella.
Tukea olemme vuosien saatossa saa-
neet Tapio ja Seija Luoman säätiöltä ja
Kulttuurirahaston K-P rahaston kou-
lulle myönnetystä apurahasta. Myös
kylän yrittäjät ja ulkopuolisetkin ovat
suhtautuneet erittäin myönteisesti
ilmoituspyyntöihin. Suuret kiitokset
vielä kaikille! Pyynnöillä on kuitenkin
rajansa. Emme aio lähteä rasitta-

maan kylän
yrittäjiä toista
kierrosta.

Kustan-
nustehokasta
olisi siirtää
kirjoitukset
”nettiin” näköislehtenä, mutta toimi-
tuskunta uskoo ja luottaa printatun
lehden arvoon. Monella iäkkäämmällä
ei ole sellaista apparaattia kotonaan,
jolla lehti aukeaisi ja he saattavat olla
ahkerin lukijaryhmä. Toimituskunnan
yksi tärkeimmistä arvoista on luoda
kylälle yhteenkuuluvaisuutta ja huo-
mioida samalla ulkotunkkarilaiset.
Siksi jatkamme ponnisteluja painetun
lehden julkaisemiseksi ja siihen tarvit-
tavien eurojen kokoon juoksemiseksi.
Lehden sisällön aikaansaamiseksi ei
ole koskaan ollut ongelmia.

Jatkuvuuden turvaamiseksi loimme
kannatusmaksujärjestelmän. Mukaan
pääsee maksamalla Tunkkarin Sa-
nomien numerosta sopivaksi katso-
manne summan tai viisi euroa, joka
on alhaisempi kuin yhdenkään viik-
kolehden numero ja on noin kahden
viikonvaihteen iltapäivälehden hinta.

*Optimistinen lehden toimituskunta
rohkenee kiittää Teitä etukäteen!*

Jukka Tunkkari

Pankkiyhteystiedot

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	FI50 5512 0020 0177 37	TILISIIRTO GIRERING	
Saaja Mottagare	Tunkkarin Sanomat	Maksu välitetään saajalle vain Suomessa. Käytännön maksajamäärityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella. Betalingen förmedlas till mottagare endast i Finland enligt Allmänna villkor för särskilt betalningsförmedling och endast till det kontonummer betalaren angivit.	
Maksaja Betaltare	Leena Lukija	Viesti Meddelande	TS nro 15
Allekirjoitus Underskrift		Viitenro Ref.nr	
Tiliä nro Från konto nr		Eräpäivä Förf.dag	30.4.2012
		Euro	5,- (tai sopiva summa)

PANKKI
BANKEN

Luonnon ja satujen karhuja

Alaluokan oppilaiden kirjoituksia

Isopanda

Isopandan kädessä on viisi sormea mutta kaikki ovat yläosassa kättä.

Isopandalla on yksi luu kämmenessä jota se käyttää peukalona. Tutkimuksissa on todettu, että karhu on pandan lähin sukulainen. Isopandan ruokaan kuuluu bambu, lehtiä ja joskus ötököitä.

Väinö Jääskeläinen

Jääkarhut käyttävät ravinnokseen enimmäkseen hylkeitä. Jääkarhut ovat murhanneet 40 viime vuoden aikana 4 ihmistä.

Jääkarhujen luullaan eläneen myös Suomessa vaikkakaan asiasta ei ole mitään varmoja todisteita.

Pennut syntyvät yleensä tammikuussa. Emo pysyy pentujen kanssa pesässä 2-3 kuukautta eikä syö koko aikana mitään. Alle puolet pennuista selviytyy 1 vuoden ikäiseksi.

Venla Rannila

Rasmus-nalle

Rasmus-nalle ja hänen ystävänsä olivat leppäämässä puun varjossa kunnes heidät herätti kova ääni ja he säikähtivät.

Rasmus-nalle sanoi ystävilleen että heidän täytyisi saada selville kuka säikäytti heidät. Rasmus-nalle ja hänen ystävänsä lähtivät etsimään äänen aiheuttajaa. He eivät ehtineet kauas kun ääni kuului taas. He katsoivat ylös ja näkivät että äänen aiheuttaja oli-kin ukkonen.

Oska Torppa

Karuherra Paddington

Hän on kohtelias pikkukarhu, hassukin. Hän asuu Brownin perheen luona Lontoossa. Hänellä on punainen vanha ja kulunut lakki. Paddingtonin intohimoa ovat marmeladivoileivät ja kaakao.

Hänen ainut sukulainen on Lucy-täti.

Emilia Saari

Jääkarhu

Jääkarhuja elää Venäjän pohjoisosissa, Länsi- ja Pohjois-Alaskassa, Kanadan arktisilla alueilla, Grönlanissa, Huippuvuorilla ja Pohjois-Siperiassa. Jääkarhu on muita karhuja pidempi. Uros on noin 2,5 m ja naaras noin 2m. Naaraat painavat noin 173-300 kg ja urokset noin 350-700 kg.

Luonnossa jääkarhut elävät noin 30 vuotta, vankeudessa pidempäänkin.

Lisää karhutarinoita seuraavalla sivulla...

Karhun kohtaaminen

Jos kohtaat karhun älä hätäänny. Jos alat panikoimaan niin karhu voi innostua. Suojaa niskasi käsillä ettei karhu vahingoita sinua.

MUISTA MALTTI ON VALTTIA

Älä katso karhua silmiin, koska se voi pitää sitä uhkuksena ja innostua. Muista aina ettet pärjää karhulle juoksussa, se voittaa sinut lyhkäisessä matkassa niin kuin pitkässäkin matkassa.

JOS NÄET KARHUNPENNUN LUONNOSSA

Mitä teet? Poistun paikalta, koska emo on varmasti lähellä ja se puolustaa omaa poikastaan ihan varmasti ettei poikanen vain vahingoitu eli se ei saa satuttaa itseänsä.

ONKO METSÄSSÄ KARHUJA?

No uskon että joo, koska metsä on karhun koti jossa karhu asuu. Karhut ei yleensä asu semmoisissa metsissä joissa asuu lähellä ihmisiä. Karhut asustelee mieluiten erämailla koska siellä ei asu paljoa ihmisiä ja siellä ei ole paljon taloja.

Fanny Salmela

Upponalle

Upponalle ja Reetta olivat ystävyiksiä. Poika heitti Upponallen mereen. Reetta löysi rannalta nallen, jonka nimi oli Upponalle. Reetta halasi Upponallea ja lähti kotiin juosten ja näytti Upponallea äidille.

Aleksi Jyrkkä

Urpo ja Turpo

Urpo ja Turpo ovat tv:stä tuttuja nallekarhuja. Niistä on tehty kirjoja. Urpo ja Turpo on hyviä ystäviä mutta ei ihan tavallisia nalleja. Ne keksii aina jotain tekemistä.

Ville Finnilä

Nalle Puh

Nalle Puh on pieni karhu joka tykkää hunajasta ja ystäväistä. Puh tykkää kirjoittaa runoja. Puh asuu puolen

hehtaarin metsässä. Puhin ystävät ovat Nasu, Kani, Ihaa, Tikru, Pöllö, Ruu, Kengu ja Risto Reipas. Risto Reipas tykkää Puhista paljon.

Säde Torppa

Nelosten tarinoita

Kääpiö ja kirves

Olipa kerran kääpiö, jolla oli kultainen, hieno kirves. Hänellä oli paha naapuri, jolla ei ollut kirvestä. Niinpä naapuri meinasi varastaa kirveen. Naapuri oli yrittänyt varastaa kirvestä 65 000 000 kertaa, mutta mikään ei ollut onnistunut. Kääpiö oli joka kerta saanut naapurin kiinni. Naapuri alkoi punoa juonta varastaakseen kirveen. Hän punoi ja punoi, punoi ja punoi, kunnes hän keksi: - Minä varastan kirveen yöllä, kun kääpiö nukkuu! Sitten yöllä naapuri puki päälleen mustan asun ja alkoi hiippailla. Ensimmäisenä naapuri meni kääpiön talon taakse, sitten ikkunasta sisään kääpiön huoneeseen ja avasi kaapin oven. Hän etsi laatikoista, mutta ei löytänyt kirvestä. Sitten hän katsoi sängyn viereen ja siinä se kirves oli! Sitten kääpiö heräsi, mutta naapuri oli jo kerinnyt ikkunasta ulos. Sen jälkeen kääpiö ei saanut unta koko yönä. Hän yritti saada unen päästä kiinni, mutta turhaan. Hän laski lampaita, joi paljon vettä, luki kirjaa, mutta uni ei vaan tullut. Sitten häntä alkoi väsyttää ja hän nukahti vessanpöntölle istumaan. Hän näki unta kirveestä, joka hyppi iloisesti pellolla, mutta sitten hän heräsi ja lähti etsimään kirvestä.

Hän puki päällensä ensin vedenpitävät kenkät ja sadetakin. Hän alkoi etsiä kirvestä ensin joelta, ettei kirves olisi vaan hukkunut. Kirvestä ei onneksi löytynyt sieltä. Sitä ei myöskään löytynyt autotieltä, metsästä, viemäristä, pellolta, sängyn alta, kellarista, ei myöskään naapurin kotoa. Viimein kääpiö löysi kirveen sähkötolppaan hakattuna ja hän oli iloinen, koska oli löytänyt kirveen. Kääpiö lähti kävelemään kotiin päin kokeiltuaan ensin, ettei kirvestä oltu sabotoitu. Kotimatalla hän huomasi, ettei kirveessä ollut terää!! Niinpä hän lähti takaisin lujaa. Hän juoksi metsää pitkin, pellolla, taas metsässä ja pellolla, kunnes näki puussa terän ja otti sen matkaansa ja juoksi ainakin 260 kilometriä tunnissa takaisin kotiin.

Kotona hän pani takkaan tulen, avasi television ja katsoi kirveen kanssa elokuvaa. He

katsoivat televisiosta elokuvaa kirveestä ja kääpiöstä. Se oli oikein mukavaa. Naapuri oli tosi äkäinen, koska kääpiö oli laittanut oveen panssarin, ettei naapuri enää varastaisi kirvestä. Naapuria kadutti, kun oli lähtenyt pitseriaan ja lyönyt kirveen sähkötolppaan.

Wilhelm Widjeskog

Simpukan arvoitus

Olipa kerran keiju. Hän pukeutui mekkoon ja kruunuun. Keijun paras ystävä oli tonttu. tonttu pukeutui punaiseen lakkiin ja harmaaseen takkiin. Tonttu oli hyvin viisas ja kiltti. Keijukin oli viisas ja kiltti, mutta hän oli myös nopea. Tontun tärkein tavara oli pieni arkku. Keijun tärkein tavara oli simpukka, jonka hän on saanut tontulta syntymäpäivälahjaksi. Keiju piti simpukasta niin paljon, että hän otti sen aina mukaan, kuten eräänä päivänä, kun he lähtivät tontun kanssa leikkimään joelle. Joenranta oli heidän lempipaikka, sillä siellä oli lämmintä ja siellä näki paljon eläimiä. Yleensä siellä näki lintuja, mutta joskus siellä saattoi nähdä muitakin eläimiä. He pitivät joesta myös siksi, että kesäisin siellä sai uida. Uiminen olikin heidän lempipuuhua, tai no ainakin tontun, koska keiju piti enemmän lentämisestä.

Kun tonttu ja keiju olivat päässeet joelle, niin he näkivät paljon eläimiä. He näkivät käärmeen, siilin ja lintuja. He ihmettelivät, koska he eivät olleet koskaan nähneet niin paljon eläimiä. Sitten tonttu keksi: Mennään puskan taakse piiloon ja tarkkaillaan sieltä eläimiä. Mutta juuri, kun he lähtivät juoksemaan, keijun simpukka tippui veteen. Kaikki olivat hiljaa, jopa linnut. Pian keiju kysyi: - Kuka sen tiputti? Silloin tonttu sanoi: - En minä ainakaan. Eläimetkin pudistivat päätään. Oli taas hiljaista. Sitten tonttu kysyi: - Eikö meidän pitäisi pelastaa simpukka? Keiju oli samaa mieltä, mutta kysyi tontulta: - Osaatko sinä uida? Tonttu vastasi: - Kyllä minä osaan, mutta osaatko sinä? Keiju mietti hetken ja vastasi myöntävästi, koska halusihan hän

pelastaa simpukkansa. Sitten he hyppäsivät jokeen. He sukelsivat ja sukelsivat ihan pohjaan asti. Ensin keiju yritti saada simpukkaa, ja sitten tonttu, mutta kumpikaan ei saanut. Silloin he nousivat pintaan ja ottivat happea ja sukelsivat uudestaan. Tällä kertaa tonttu sai simpukan kiinni, mutta se tipahti uudestaan. Sitten he nousivat pintaan ja levähtivät hetken. Kun he olivat pinnalla, keiju kysyi: - Miten simpukka tippui, vaikka kukaan ei tiputtanut sitä? Tonttu mietti hetken ja sanoi: - Ehkä siinä on taikaa! Ennen kuin keiju kerkesi sanoa mitään, tonttu sukelsi. Keijukin sukelsi. Tällä kerralla he saivat simpukan kiinni. Mutta simpukka oli vaihtanut väriä. Silloin keiju sanoi: - Sinä olit oikeassa, simpukassa on taikaa! Nyt keiju ja tonttu olivat merkkiä, mutta iloisia, koska olivat selvittäneet arvoituksen. Keiju päätti luopua simpukasta, koska ei tiedetty, mitä se olisi saanut aikaiseksi. Keiju ja tonttu veivät simpukan rannalle siihen paikkaan, mistä tonttu oli sen löytänyt. Keiju kävi katsomassa simpukkaa joka päivä ja samalla hän tarkisti, että se oli tallella. Tonttukin kävi katsomassa simpukkaa, mutta ei niin usein kuin keiju. Eläimetkin kävivät katsomassa simpukkaa, joka lojui pensaalla. Sen pituinen se.

Sara Finnilä

Kääpiön hakku

Olipa kerran kääpiö, joka oli töissä kaivoksessa. Kääpiöllä oli päällä mustat vaatteet. Kääpiö oli 165 vuotta vanha. Kaivoksessa oli myös muita kääpiöitä. Kääpiölle oli tullut kaikkein eniten palkankorotuksia ja kaikki tiesivät, että syynä oli taikahakku. Kukaan ei kuitenkaan tiennyt, mitä taikahakku teki. Muut kääpiöt tiesivät, mistä hakku tehtiin. Lähes kaikki olivat yrittäneet tehdä hakkua, mutta aina epäonnistuneet. Kääpiöltä oli myös yritetty ostaa hakkua, mutta hän ei suostunut myymään sitä. Eräänä päivänä kääpiö oli menossa hakemaan hakkuaan, mutta se oli kadonnut.

Kääpiö hätäntyi ja mietti, kuka voisi varastaa hakun. Tunnin miettimisen jälkeen hän tajusi: Maahinen! Maahiset olivat hulluina aarteisiin. Kääpiö juoksi niin lujaa kuin pienillä jaloillaan pääsi. Hän kysyi asiasta kaikilta maahisilta, jotka hän tunsi, mutta kukaan ei tiennyt asiasta mitään. Yksi puhui vuorella asuvasta maahisesta. Kääpiö juoksi vuorelle. Vuorelta kuului valitusta. Kääpiö tiesi, että ääni tuli siitä, kun maahinen ei osannut käyttää hakkua. Sisällä vuorella oli pimeää, mutta kuitenkin näki, mitä teki. Kääpiö oli piilossa odottamassa hetkeä, milloin mennä ottamaan hakku. Vähän ajan päästä maahinen kääntyi. Kääpiö nappasi hakun, mutta vahingossa kaatoi ruukun. Maahinen kääntyi nopeasti ja hyppäsi kääpiön kimppuun. Silloin kääpiö nousi ja sanoi: - Hakun taikavoimat tekevät niin, että kaikki kaivosarteet, mitä sen pitäjä haluaa, kiinnittyvät tähän hakkuun. Kääpiö oli huomannut niitä maahisen takana. Maahinen oli kahden metrin päässä kääpiöstä, kun metrin kokoinen hiilen kimpale osui häntä takarivoon. Maahinen menetti tajuntansa. Kääpiö juoksi vuoresta pois ja kaikki oli taas hyvin. Sen päivän jälkeen kääpiö piti hakkuaan lukkojen takana. Maahinen ei enää uskaltanut hakea keneltäkään aarteita.

Aarni Sanz

Tontut, peikot ja taikaveitsi

Tontulla oli valkoinen parta ja viikset. Tonttu pukeutui aina punaiseen paitaan, vaaleanruskeisiin housuihin ja ruskeisiin saappaisiin. Tonttu pukee aina oranssin tonttulakin. Tonttu on mukava. tontun pituus on vain 5 senttimetriä. Tontut elävät tosi, tosi vanhaksi. Tonttu on parhaassa iässä vasta 200-vuotiaana. Tontut asuvat pienen pienissä mökeissä. Kaikissa maissa on 1000 tonttua. On Ranskan tonttua, Kiinan tonttua, Suomen tonttua, Iso-Britannian tonttua ja niin edespäin. Tonttujen ystäviä ovat metsän eläimet ja keijut. Tontut eivät viihdy saastuneissa paikoissa, kaupun-

geissa, eikä ihmisten lähellä.

Peikoilla on pitkä alaspäin kasvava nenä. Peikot pukeutuvat sammaleenvärisen paitaan. Peikoilla on harvoin parta. Peikot ovat aina ilkeitä tontuille. Peikkoja on vain kahta lajiketta; metsänpaikkoja ja vuorenpaikkoja. Peikoilla ei ole ystäviä. Ne viihtyvät saastuneissa paikoissa.

Viidakossa on vanha temppeli. Taikaveitsi joutuu väärin käsiin, nimittäin peikoille. Mitä peikot tekevät sillä? Peikot kiusaavat tonttuja vetämällä parrasta ja tökkimällä kepeillä. Yksi tonttu tuli hätiin. Peikot lähtivät lipettiin vanhaan temppeliin. Tonttu tuli perästä myöhemmin.

Tonttu ja peikot taistelevat viidakon vanhassa temppelissä. – Tonttu tulee, kuiskaa Peikko. – Kuka siellä, kysyy tonttu. Peikot vetävät temppelin vanhasta kahvasta, mutta mitään ei tapahdu. Tonttu huomaa, että temppelin vanha tulivuori purkautuu. Peikot hätäntyvät ja tiputtavat taikaveitsen. Tonttu saa veitsen ja juoksee pakoon temppelistä. Peikot lentävät taivaan tuuliin. tonttu lähtee kotiin taikaveitsi mukanaan. Sen pituinen se.

Anttoni Hautamäki

Metsän tonttu

Olipa kerran tonttu. Tonttu asui vanhassa männyssä metsän keskellä. Tonttu oli todella vanha. Hän oli varmaan yli 200 vuotta vanha. Tontulla oli pitkä parta ja vihreät vaatteet. Hän käytti vihreitä vaatteita, koska niillä oli helppo piiloutua pensasiin. Tonttu auttoi metsän eläimiä silloin, kun ne olivat loukanneet tai sairaita. Hän paransi metsän eläimiä taikaesineillään: taikayrteillään, jäniksenkypälällä ja joutsensulallaan. Nämä kaikki olivat tuohikontissa. Tuohikontin hän otti, kun hän lähti auttamaan eläimiä. Tontun pihassa oli suuri kivi. Kiven päällä oli lyhty. Lyhtykin oli eräänlainen taikaesine, siihen nimittäin syttyi valo, kun metsäneläimet tarvitsivat apua. Siitä tonttu tiesi, että joku eläin tulisi hakemaan apua.

Tonttu huomasi, että lamppu syttyi. Ja siitä hän tiesi, että metsässä oli jotain ongelmia. Siinä samassa peura olikin jo tontun pihassa. Peura oli säikähtänyt, kun oli nähnyt ihmisiä. Ihmisillä oli ollut sahoja ja kirveitä. Silloin tonttu tiesi, että ihmiset olivat tulleet kaatamaan puita metsästä. Tonttu käsi peuran viemään hänet sinne, missä oli ihmiset nähnyt. Kohta he jo näkivätkin ihmiset. Tonttu kuunteli. He puhuivat vanhan männyn kaatamisesta. Se varjostaa muiden puiden kasvamista, koska aurinko ei pääse metsään. Tonttu tuli surulliseksi, koska se tietäisi hänen kotinsa tuhoutumista. tonttu ja peura miettivät, miten estäisivät vanhan männyn kaatamisen.

Tonttu ja peura palasivat tontunkotiin. Hetken kuluttua saapuivat ihmiset moottorisahat käsissä. Tonttu huusi: -Ei! Ihmiset ihmettelivät, mistä ääni kuului. Silloin he näkivät tontun. Ihmiset säikähtivät ja sammuttivat moottorisahat. Silloin tonttu jatkoi: - Jos ette kaada kotiani, eli tätä puuta, saatte tämän jäniksenkypälän lahjaksi. Siinä on kolme toivomusta. Mieltikää, ennen kuin toivotte mitään. Ihmiset olivat hämmästyneitä ja suostuivat tontun ehdotukseen. Tonttu antoi ihmisille jäniksenkypälän. Ihmiset lähtivät takaisin kyläänsä. Kun ihmiset olivat lähteneet, peura tuli männyn takaa pois.

Ihmiset olivat palanneet kylään. Muut ihmiset eivät uskoneet jäniksenkypälän taikaa, eivätkä sitä, että ihmiset ovat saaneet sen tontulta. Ihmiset kuitenkin kokeilivat jäniksenkypälää ja toivoivat kylään kaivoa. Hetken kuluttua keskellä kylää seisoikin komea kivi-kaivo. Silloin muut ihmiset uskoivat muitten ihmisten kertomia asioita. Ja silloin kyläläiset viettivät juhlaa kaivon ja onnen saamisen takia. Samassa myös metsässä vietettiin juhlaa. Tonttu ja eläimet olivat kokoontuneet tontun talon luokse ja viettivät juhlaa tontun talon vuoksi. Siellä olikin ihanat juhlat. Tällainen oli tontun ja eläinten satu, miten tontun talo säilyi.

Julia Tuomisto

Koululaisten turvakurssi

Tunkkarin koululla vietettiin erilaista koulupäivää perjantaina 10.2.2012, kun oppilaita perehdytettiin turvakurssin avulla yleiseen paloturvallisuuteen, pelastautumiseen koulutiloista, ensiapuun ja hätänumeroon soittamiseen sekä kevyen liikenteen liikenneturvallisuuteen. Kurssin johtajana toimi maanpuolustuskoulutusyhdistyksen piiripäällikkö Jukka Torppa. Tunkkarin koulun viidesluokkalaiset haastattelivat eskareita ja kirjoittivat omia kokemuksia päivän annista.

Pyörtyneen ja tajuttoman potilaan ensiapu

Pasi Hautala opetti meille, mitä pitää tehdä tajuttomalle potilaalle. Eniten jäi mieleen se, että miten potilas käännetään kylkiasentoon. Tajuttoman potilaan kääntäminen kylkiasentoon on aika helppoa. Oppilaat saivat kokeilla pareittain, miten tajuton ihminen käännetään. Pasi näytti meille, miten pyörtymisen tapahtuu. Hän havainnollisti sen meille pullolla ja vedellä. Ihminen voi pyörtyä, jos hän seisoo liian kauan.

Meille opetettiin miten potilas laitetaan kylkiasentoon.

Murtumien, nyrjähdyksien ja ruhjeiden ensiapu

Susanne Klemola opetti meille, miten toimitaan, kun nilkka nyrjääntä tai murtuu. Hänellä oli mukana kylmäpusseja ja tukisiteitä. Jos tulee haava, se täytyy puhdistaa ja sitten nostaa ylös. Jos haava on pieni, siihen voidaan laittaa laastari, mutta jos haava on liian suuri potilas viedään lääkäriin ja haavaan laitetaan tikit. Osa oppilaista sai kokeilla tukisiteitä ja kaikki saivat kokeilla, kuinka kylmiä kylmäpusseja ovat.

AMBULANSSIA meille esittelivät Petri ja Heli Läspä. Ambulanssi oli hyvin kiintoisa sillä kaikki halusivat sisään. Ambulanssi on täynnä erilaisia laitteita ja tavaroita. Siellä on monia outhoja, mutta kiinnostavia tavaroita. Kyselimme Petriltä ja

Heliltä laitteiden ja tavaroiden käytöstä ja he vastasivat, minä ehtivät. Saimme istua kuskin penkillä ja Petri laittoi ambulanssin vilkut päälle. Ne olivat siniset, mutta hyvin kirkkaat. Ambulanssi on suuri, mutta ahdas sisältä. Se oli meille hauska kokemus.

*Kyselimme esikoululaisilta mielipiteitä ambulanssista ja sen esittelystä. **Pidittekö ambulanssista?** Kyllä pidimme!*

Mikä ambulanssissa oli mielenkiintoisinta? Istuminen kuljettajan penkillä, laitteiden käyttö ja ambulanssin vilkut.

Hälytyksen teko

Piiripäällikkö Jukka Torppa kertoi meille, miten ja milloin hätänumeroon soitetaan. Yllättävää oli, että saimme tietää paljon uusia asioita. Kysyimme paljon erilaisia kysymyksiä, joihin Jukka vastasi hyvin. Hätänumeroon soittaessa on puhuttava rauhallisesti ja selkeästi. Ajattelimme ettei hätänumeroon soittaminen hätätilanteessa olekaan kovin helppoa. Tästä opetuksesta on meille paljon hyötyä.

*Kysyimme eskareilta, mitä he oppivat ja mitä mieltä olivat. **Mitä opitte hälytyksen teosta?** Hätänumeroon ei saa soittaa turhaan, sen miten vanhanaikaisella puhelimella soitetaan hätänumeroon. Ja sen että puhelimen saa sulkea vasta, kun on annettu lupa. **Onko hätänumeroon soittaminen helppoa?** Soittaminen on helppoa, mutta puhuminen vähän vaikeaa.*

Asiaa tulipaloista

Yleisimmät syttymissytyt: Opettelimme yleisimpiä syttymissytyitä. Yleisimpiä syttymissytyitä ovat kynttilät ja nuorison harmitsemattomuus.

Palovaroittimet: Palovaroittimet kuuluu sijoittaa kattoon. Sen paristot kannattaa tarkistaa joka kuukausi. Häkävaroitin kuuluu sijoittaa matalalle.

Poistumistiet: Vihreät merkit näyttävät hätäpoistumistien. Kun poistut palavasta rakennuksesta, muista pysyä savun alapuolella. Joskus lapset piiloutuvat paikkoihin, josta he viimeiseksi löydetään.

Paloturvallisuus: Muista soittaa hätänumeroon ja opastaa. Älä jää pelastamaan tavaroita palavasta talosta.

POLIISIAUTO Meidät 3.-5. luokkalaiset puhallutettiin päivän päätteeksi. Saimme käydä myös poliisiauton takakontissa. Meille opetettiin miten turvavyö laitetaan. Poliisiauto on värikyllänsä sininen ja valkoinen ja siinä on myös kova ääninen sireeni. Poliisiautossa on kolme tietokonetta. Poliisiauton kyljessä lukee toisella puolella poliisi ja toisella polis. Poliisit pitävät liikenneturvajuttuja. Poliisiauto on aika iso. Poliisilla on myös sähköpyssy ja se on keltainen.

Eskareiden mielipiteitä: Eskareiden mielestä parasta oli mennä takakonttiin ja pilliin puhallus. Heidän mielestään oli kivaa. He olivat hyvin iloisia. Eskareiden mielestä asteikolla 5-10 poliisiauto sai 8 pistettä.

PALOAUTO on punainen ja sen sireenistä lähtee kova ääni. Paloautossa oli todella paljon palomiesten tavaroita, joilla pelastetaan ihmis- ja eläinhenkiä. Palomiehille järjestetään joskus kunto- ja liikuntatestejä. Paloaseman osoite on Koulutie 33 69700 Veteli. Paloautoon ja palomiehiin voi tutustua paremmin osallistumalla paloharjoituksiin Vetelin palolaitoksella. Paloharjoituksia on tiistaisin. 3-5 luokkalaiset olivat oma ryhmä koko päivän. Paloautoa meille esitteli Eetu Hautala ja Pasi Saari. Kurssin johtaja oli Jukka Torppa ja kouluttaja oli Pasi Hautala. Paloautossa oli tilaa kuudelle henkilölle.

Eskareiden mielipiteitä: Eskareiden mielestä oli kivointa, kun paloautossa oli niin paljon tavaroita ja, kun he kävivät paloauton takapenkillä. Eskarit pitivät paloauton punaisesta väristä. Ja, kun paloauton kuljettaja laittoi sireenit päälle. Eskarit pitivät paloautosta. Eskareilla oli kiva päivä. Paloautossa oli kuulemma paljon vesileikkuja.

Eetu Hautala esitteli paloauton varusteita.

Lapset ovat niin mukavia!

Tunkkarin koulun esikoululaisia opettavat ja ohjaavat Mervi Tikkakoski ja Sirkka Laasasenaho. Millaisia nämä pirteät naiset ovat? Kysymyksiä heille ovat laatineet koulun viidesluokkalaiset.

KYSYMYKSIÄ MERVILLE:

1. Mitä pidät kouluruuasta? Se on tosi hyvää.
2. Minkälainen olit nuorena? Eloisa.
3. Miksi sinusta tuli opettaja? Koska lapset ovat niin mukavia.
4. Oletko ollut opettajana muissa kouluissa? En.
5. Oletko pelannut golfia? Vain minigolfia.
6. Mikä oli lempiaineesi koulussa, kun olit nuori? Kotitalous, musiikki, liikunta.
7. Mikä halusit olla ennen opettajan uraasi vai halusitko olla opettaja? Kaikenlainen hoitoalan työ kiinnosti.

8. Missä kävit koulua? Alasteen Tunkkarilla, yläasteen ja lukion Kainussa.

9. Keitä perheeseesi kuuluu? Kaitsu, Ville, Valtteri, Iida, Saima ja Severi.

10. Kuinka vanha olet? 45-vuotias.

11. Kuka on lempi laulajasi? Juha Tapio.

12. Kuka on paras ystäväsi? No, Sirkka tietysti!

13. Missä maissa olet käynyt? Ruotsissa, norjassa, Tanskassa, Saksassa, Hollannissa, Espanjassa, Kreikassa, Italiassa, Virossa, Bulgariassa ja Unkarissa.

KYSYMYKSIÄ SIRKALLE:

1. Oletko urheilullinen? Ehkäpä.
2. Mikä on lempiharrastuksesi? Käsityöt.
3. Mikä oli lempiaineesi koulussa? Liikunta.
4. Missä maissa olet käynyt? Ruotsissa, virossa, Italiassa, Venäjällä ja Kreikan eri saarilla

useita kertoja.

5. Missä asut? Vielä vähän aikaa Emäntäkoululla vuokra-asunnossa.

6. Kuinka vanha olet? 48-vuotias.

7. Mitä teet vapaa-ajalla? Rakentelen uutta kotia.

8. Millainen perhe sinulla on? Mieheni Timo, tytär Heli, vävy Tero, tyttärenpoika Jaajo 2-v., poika Tatu ja poikakissa Lyyli.

9. Mitä teit ennen työksesi? Olen ollut päiväkodin keittäjä, kuntohoitaja, hoitaja lapsille ym.

10. Minkälaisia esikoululaiset mielestäsi ovat? Iloisia, hauskoja, hellyttäviä ja suloisia.

11. Pidätkö työstäsi? Todellakin.

12. Mikä on lempipaikkasi? Tulevan kotini tontti. Siellä on rauhallista.

13. Pidätkö luistelusta? Pidän

14. Oletko ollut avustajan työssä kauan? Viime syksystä alkaen.

15. Mitä mieltä olet kouluruuasta? Ok.

KEVÄÄLLÄ
1954

LIPILAARI

MEIDÄN KOUKULUTA

Vuosien takaa

Koulumme keittäjä-siistijä
Maija Hohenthal löysi
koulumme kätöistä
oikeita aarteita – kou-
lulaisten tekemiä lehtiä
vuosikymmenten takaa.
Oppilaat ovat kirjoit-
taneet nimimerkillä.
Ehkä juuri sinä kylä-
läinen tunnistat oman
tarinas! Kukahen on
tehnyt kansikuvan?

Auringko tanssii.
Auringko se aina
tanssii, pärsäsi,
ei se pilvi ole
tällä auringon.

Auringon hymy
on niin noidon,
kun se tanssii,
ei se pilvi ole
tällä sen.
kirj. Helmi.

Äitiänpäivä. *

Toukokuun toima sunnuntaina viet-
tään kautta maan äitiänpäivää.
Meidän koulu järjesti myös äitiänpäi-
väjuhlan lasten äideille.

Viikkoa ennen aloimme koreal-
la toudulla järjestää äitiänpäivää.
Ensimmäiseksi valittiin juhlatuomikunta, jo-
ka suunnitteli ohjelman numerot
ja suorittajat opettajan avustuksella.
Sitten alettiin pitää harjoituksia
eri ohjelma numeroille. Sen jälkeen
suorattiin äideille kukkien teko, mihin
ollivat kaikki osaa, sekä työt, että
pojat. Siinä olikin aika hommaa. Viik-
ko olikin jo lopussa, alkoi tärkein val-
mistelu, grillin ja piparkakkujen te-
ko, että olisi, mitä äideille juhlaksi tar-
joisimme. Ja sitten se kahvi, mikä
äideille on kaikki kaiken.

Kaikki tämän juhlan valmis-
telut olivat jännää hommaa.

Juhlapäivä valkeni aurinkoi-
sena ja kirkkaana keuhapäivänä.
Juhla alkoi klo. 14.00. Oppilaat saapu-
vat hiukan ennen, ottaakseen äidit
vastaan, toivottaen heidät tervetullek-
si, pistämällä kukanrintaan, mikä
käreikin Marialta ja Simolla aika
näppärä.

Sitten kertyköin aika runsain mää-
rön. Oltiin muutamat isätkin sa-
apuneet juhlaan. Juhla alkoi alkusoi-
nilla, johon kaikki yhtyivät. Sen jäl-
keen suoran opettajan lausua. Puhui
puhe äideille. Puhui lopullista
suoran oppilaskuoron laulu. Toasen
oli vuorossa Antin lausua. Antin la-
usua. Eski-pojan runo sai äidit hil-
peille tunteille. Sitten astui Hannele
soittopöydälle, soittaen kaksi laulua.
Tulikan kysä. Suorankin vuoro esi-
täytyä. Ohjelmanumeroiden välillä
lauloi oppilaskuoro. Sitten lausuihin
koko yläluokan voimalla. Vähden
laulua ja Vähden laulua. Vähden
laulua. Lopuksi suoran runo. Ku-
vausma. Nimitään kielin ajatuksia.
Siihen päättyikin oppilaiden kah-
delta äitiänpäivät. Lopuksi äidit kut-
suttin kahville. Äidit olivat näkemään
se ja kuulemaan hyvin tyytyväi-
siä, joten juhlaa voidaan pitää hyvin
onnistuneena.

kirj. Neerolahti.

Lipilaarin historiaa. *

Lipilaari on meidän koulumme oppilas-
lehti, joka perustettiin helmikuun 6 p:nä
1954. Silloin valittiin lehdelle nimi. Jo-
kainen sai kirjoittaa paperille oman
nimehdotuksen. Opettaja kirjoitti
niitä taululle. Mitä se paljon. Sen jäl-
keen suoritettiin äänestys. Eniten ää-
niä sai Jukka Tunkkarin keksimä ih-
dotus "Lipilaari". Se sai 10 ääntä.
Helmikuun 13 p:nä valittiin toimikun-
ta. Päätoimittajaksi valittiin Antti
Pikola 14. äänellä. Sitten valittiin
muut toimittajat. Juksesta tuli his-
toriikin tekijä. Juksesta urheilutoi-
mittaja. Martti Lehtolasta ja Matti
Kumpulaisesta tuli lehdessä report-
terit. Taitelijaksi tuli Pauli Vainio.
Etsien seinnälle asetettiin kirje-
laatikko, johon sai kirjoittaa. Pää-
attien lisäksi, että lehti ilmestyy
enki kerran keuhällä. Sanottiin, että
siihen saa muutenkin kirjoittaa ja
piirtää, kuin päätoimittajat.

Eskon hyviä muisti.

Tapahtui kerran Tunkkarin koululla haan
kysä. Oli eräs poika, jonka nimi oli Eski.
Hänellä oli runsas äitiänpäivä. Hän jätti sen
kirjaimensa runon, joka kutsuu kotiin.
Silloin opettaja soitti laulua.
Kirjoitti paperille. Hei.
Tuoda se kirj koulunsa. Kyllä
se mitä nauratti, vaihtaa
si oltiin naurumaisa. Mutta
kyllä poika muisti kirjain.
Tuoda. Käytäkää tätä kiina.
Ei se mikään muu auta.

kirj. Puskas.

Alueemme sivukamarituvat

Näiden talojen rakennusbuumi osuu 1700-luvun puolenvälin tienoille ja siitä satakunta vuotta eteenpäin. Keski-Pohjanmaalle tupia kohosi hiukan yli sadan, joista on jäljellä n. 25. Veteliin rakennettiin 41 ja pystyssä on 11. Niistä kolme oli Veiskonluoman ja kirkon väliselle alueella ja myöhemmin siirrettiin vielä yksi. Aloitetaan esittely vanhan maantien varresta alajuoksun puolelta kylää.

Kuva on otettu nykyisinkin käytössä olevan puuhuoneen katolta. Siitä näkee Tunkkarin tupien sijainnin toisiinsa nähden. Urheilua harrastavat nuoret selvisivät portailta toisille seitsemällä loikalla. Kuva on otettu 1940, jolloin kasvimaiden hoito oli jo päässyt hyvään vauhtiin. Työssä ollaan kuvaushetkelläkin.

MIKONTALOKSI tai viimeksi Mikon-Matin taloksi kutsuttu rakennus purettiin 1955. Sen valmistumisvuot-

ta vuotta ei tiedetä, mutta se ajoittuu 1700-luvun viimeisiin vuosikymmeniin. Viljelijäperheiden käytön lisäksi

se on ollut rahdinajajien yöpymispaikka. Krimin sodan 1854-55 aikana se oli Kaustisella sijainneiden venäläisjoukkojen sairastupana. Viimeinen isäntä Mikon-Matti oli vanhapoika, joten osa talosta oli vuokralla. Siellä oli Tunkkarin alakoulu ja viimeksi osuuskaupan myymälä. Puutarhuri Veikko Tunkkari käytti osan hirsistä talonsa rakentamisessa.

Mikontalo vuoden 1900-luvun alkuvuosina. Työn alla on perustusten vaihto luonnonkivistä harkattuihin. Pihalla seisoo silloinen isäntäpari Mikko Tunkkari ja hänen vaimonsa Sofia o.s. Järvelä. Mikko oli kymmenvuotias Krimin sodan aikana. Hän oli sairastuvan potilaiden lelliksi ja he opettivat pojalle venäjänkielen.

Samassa pihapiirissä edellisen kanssa oli **JOHANNEKSENTALO**, jota myöhemmin alettiin kutsua Jukkalaksi. Se on rakennettu luultavasti 1836, joten talo on tyylikauden lopulta. Vanhaa Veteliä- kirjassa mainitaan, että se on ulkopiirteiltään sivukamaritupien kauneimpia edustajia. Kun naapurissa oli sairastupa, tämä talo toimi kirkkona. Voi kysyä miten tila riitti sotilaille? On muistettava, että ortodoksit eivät istu kirkkoissaan. Kahteen suureen tupaan sopi seisomaan lukuisa joukko. Myöhemmin talossa pidettiin käräjiä. 1980-luvulla pidetyn peruskorjauksen yhteydessä sisäänkäynti siirtyi talon eteläpuolelle.

Jukkala nykyisessä asussaan.

Entinen Emäntäkoulun maatilantaupa on peräisin Halsuan Liedeksestä. Se on rakennettu 1752-55 ja hirret oli alun perin tarkoitettu Alavetelin pappilaan. Vähävetinen uittoaika oli pysäyttänyt puiden kulun, ja niin liedesläiset saivat edullisesti rakennuspuita. Uudella paikalla talon toinen pää oli sisustettu agronomin asunnoksi.. Toisen pään tuvassa aterioivat maatilavuorossa olevat tytöt. Sen vanhat huonekalut, hirsiseinät ja korotettu lautakatto tekivät yhdessä juhlallisen vaikutelman. Nykyinen omistajapariskunta, Katja ja Matti Palosaari, peruskorjaa tupaa vanhaa rakennusperinnettä kunnioittaen. Taloa kutsuttiin aluksi havaintotilaksi. Tilan

Tupa siirrettiin ja pystytettiin vuoden 1938 kesällä. Kuva on otettu muutaman vuoden kuluttua.

virallinen nimi on **HAVAINNTOLA**, van sekaannusten välttämiseksi. joksi isäntäväki haluaa sitä kutsutta-

HYYPÄN TALO kirkon lähellä poikkeaa pohjaratkaisultaan yleisestä tyylistä. Kun edellä mainitut talot ovat kaksitupaisia, joiden eri sivuilla kamarit ovat, Hyypällä on vain yksi tupa. Porstua on talon kulmassa eikä keskellä sivuseinää, ja sen jatkeena on pitkäkamari. Tuvan piitassa eli välikattoa kannattavassa hirressä on vuosiluku 1867. Se ei ole rakennusvuosi, vaan merkintä peruskorjauksesta. Tupa oli määräajoin "kengitettävä", eli alimmaisat hirret piti vaihtaa lahoamisen takia. Talo lie-nee rakennettu vuoden 1800 seutuvilla.

Hyypän talo on Heikki ja Janne Hyypän omistama. Se on tällä hetkellä asumaton, mutta talon säilyminen olisi toivottavaa joko tuolla paikalla tai muualla.

Rosvopaistin tekoa Ankkapellolla

Tunkkarilla on tietävästi olemassa ainakin kolme rosvoaistikuoppaa. Yksi niistä sijaitsee Ankkapellolla, Ilkka ja Majrik Läspän pihapiirissä. Kuoppa on kooltaan noin 30 x 70 cm ja noin 80 cm syvä. Alimmaisena kuopan pohjalla on iso lämpöä varaava kivi. Kuopan pohja ja sivut on vuorattu punatiilillä ja arinatiilillä. Tämä kuvasarja on kuvattu perjantaina 7.10.2011, ihan viimeisiä hetkiä tehdä rosvoaistia ennen talven tuloa.

Ruoan tekeminen voi olla sukupolvia yhdistävä harrastus, näin ainakin meillä rosvoaistin tekeminen. Fammu on lihankäsittelyn asiantuntija, tuta paketointiekspertti ja kipinämikko. Mieheni ja minä innokkaita oppipoikia ja lapsemme nauttivat tulesta ja tunnelmasta, joo – ja me kaikki lopputuloksesta!

Lihat paistia varten hankittiin paistamista edeltävänä päivänä. Liha paloiteltiin noin kolmen kilon paloiksi ja suolattiin hyvin. Tällä kertaa kuopassa paistettiin noin 15 kg sianlihaa.

Huoneenlämpöinen liha käärittiin ensin märkään voipaperiin, sitten runsaaseen folioon ja viimeksi vielä märkiin sanomalehtiin. Ennen kuoppaan laittamista paketti käärittiin vielä kanaverkkoon (= nostoverkko). Koska kyseessä oli niin sanottu ”kolhoosi-kuoppa” lopuksi paketit vielä merkittiin.

Kuopan lämmitys aloitettiin hyvissä ajoin puolenpäivän maissa. Kuopan pohjalla pidettiin tulta kuutisen tuntia. Kuopan reunalla oli mukava katsella tulta ja jutustella.

Kuuden maissa illalla alkoi seuraava vaihe. Hiillos poistettiin kuopasta ja lihapaketit ladottiin kuopan pohjalle. Lihapaketit peitettiin kuivalla noin viiden sentin paksuisella hiekkakerroksella. Lopuksi kuumat hiilet kaadettiin hiekan päälle. Tulta pidettiin yllä vielä muutama tunti. Lihat saivat kypsyä kuopassa yön yli.

Aamulla kahdeksanmaissa palasimme tutan kuopal-

le. Hiilet ja hiekat kaivettiin pois ja lihat nostettiin kuopasta. Paketit avattiin ja ah – eikun syömään!

Rosvopaistissa on vain yksi huono puoli – sitä on aina liian vähän!

Rosvopaistia kypsennettäessä kannattaa ottaa huomioon kuopan koko, paistettavan lihan määrä ja sääolosuhteet. Tekemällä oppii mestariksi.

Paula Rita

Lihan paketointi kannattaa tehdä huolella.

Kuoppaa
lämmittämässä
vasemmalta Jonne
Honkonen, Vilho,
Viljami, Venla ja
Ilkka Läspä.

Kuuma hiillos poistetaan kuopasta.

Lihapaketit
ladotaan
kuopan
pohjalle.

Paketit
peitetään
hiekkakerroksella.
Töissä Orvo,
Ilkka ja Henri
Läspä.

Hiillos
kaadetaan
hiekan
pälle.

Hiilloksen
pälle
tehdään
vielä
nuotio.

Torpan talot

Torpan talojen keskelle on pystytetty sukuviiri. Siinä oleva vuosiluku 1602 kertoo Torpan suvun asuneen tällä paikalla yli 400 vuotta. Vuosikymmenien vaihtuessa monen muunkin suvun perheet ovat perustaneet kotinsa tänne. Torpan kylässä kaikki tuntevat toisensa. Juhannusaattona kokoonnumme Nivasaarelle kokkoa polttamaan ja jouluaattona rukoushuoneen pihalle nuotion äärelle laulamaan joululauluja. Tässä lehdesssä kerrotaan Torpan vanhimmista taloista.

Kuva vuodelta 2002. Alinna Oskantalo piharakennuksineen. Ylinnä Marjaanan talo, valkoinen kuisti. Oikealla näkyvä tuvan pääty kuuluu Aleksintupaan eli nykyiseen Vuokkolaan.

Oskantupa (Nivasaarentie 7)

Oskantuvan paikalla sijaitsi noin 40 vuoden ajan maanmittaus-insinööri Wilhem Rosenlundin rakennuttama talo, joka tuhoutui tulipalossa kesällä 1914. Tontin oli aikanaan omasta pihapiiristään lohkonut Rosenlundin vaimon Kaisan isä Aaprami Juhonpoika Torppa ja se kuului vuonna 1602 alkunsa saaneen Torpan talon maihin. Wilhelm Rosenlundin kuoltua Kaisa myi talon ja tontin veljelleen Antti Torpalle vuonna 1899, jolloin taloon muuttivat Antin vanhin poika Oskari ja tämän vaimo Selina (o.s. Paavola) perheineen.

Oskari ja Selinan perhettä kohtasi suuri onnettomuus kesällä 1914, jolloin ”Ruusenlundintalo” tuhoutui tulipalossa. Toimeliaana miehenä Oskari alkoi välittömästi etsimään perheelleen uutta taloa, joka löytyikin Kaustisen Virkkalasta. Virkkalassa talo purettiin ja siirrettiin Torppaan, jossa se koottiin jo samana kesänä. Uutta taloa ruvettiin kutsumaan isäntänsä mukaisesti Oskantuvaksi. Myöhemmin Oskarin isä Antti muutti asumaan vanhimman poikansa taloon ja asui siinä kuolemaansa asti.

Oskari oli aktiivisesti mukana yhteiskunnallisessa elämässä ja toimi usean vuoden ajan mm. lautamiehenä käräjillä ja Vetelin

kunnallislautakunnan esimiehenä. Oskari oli myös yksi Vetelin suojeluskunnan perustajista. Oskarin 15 vuotta kestäneen ”Ruusenlundintalon” isännöyden aikana talossa toimi Vetelin ensimmäinen postikonttori ja taloon hankittiin kylän ensimmäinen puhelin. Vapaus sodan aikana Oskantupa ja sen ulkorakennuksiin oli kätetty suuri määrä aseita, jotka päättyivät Kokkolan valtauksen ja edelleen Hämeen rintamalle.

Selinan kuoltua vuonna 1929 talo sai uuden emännän, kun Oskari avioitui Ruusa Dahlgrenin kanssa. Oskarin ja Selinan vanhimpien tyttärien avioituttua Puusaaren ja Tunkkarin veljessarjojen kanssa taloon jäivät asumaan Antti-isän, Oskarin ja Ruusan lisäksi lapset Antti, Rauha ja Aarne.

Jatkosodan aikana talo alkoi käydä ahtaaksi, koska veljekset pe-

Krannin talosta Vuokkolaksi

Joka kerta jokilaaksoon oman kodin ikkunasta katsoessani koen valtavaa kiitollisuutta siitä, että olemme mieheni kanssa saaneet hankkia perheellemme kodiksi talon, joka tuntuu olevan Vetelin parhaalla paikalla ja joka liittää meidät vanhoihin siteihin veteliläiseen historiaan.

Kesällä tulee kahdeksan vuotta siitä, kun olemme ostaneet Torpan Väinön perikunnalta Krannin taloksi kutsutun vanhan pohjalaistalon. Talomme on Torpan tieltä Veikkolan suunnasta katsottuna ensimmäinen pitkä talo pellolla pääty jokirantaan päin, viisi ikkunaa pitkällä selkäsivulla ja monikulmainen kuisti etupihan puolella. Pihapiirimme tunnistaa siitä, että ulkorakennusten ovet ovat siniset ja piha täynnä lasten leluja ja kuluneena talvena myös rakennustellinkejä.

Me olemme kutsuneet tupaa Vännin tuvaksi sen entisen omistajan mukaan, mutta vanhempi kansa kutsuu sitä Krannin taloksi. Muutettuumme tähän taloon joku tuli kysymään minulta, olemmeko ostaneet Krannin Aleksen tuvan. Kielsin ensin pontevasti, kunnes ymmärsin historian ja opin toteamaan, että siinä me to-

tisesti asumme.

Meidän tonttimme on tosin nimetty Vuokkolaksi sen vuoksi, että kun naimisiin mentyämme luovuin tyttösukunimestäni ja vaihdoin sen mieheni sukunimeen, sanoin, että jotain minustakin pitää historiaan jäädä. Sen vuoksi tontti lohkomisen yhteydessä nimettiin Vuokkolaksi eikä esimerkiksi Vesalaksi puolisoni mukaan.

Talomme on rakennettu 1896. Sen vaiheista on kertonut kattavasti Anna-Leena Alaspää kirjassaan *Kankhalta kankhalle*, ja taisivatpa hänenkin sukujuurensa kiertyä talon historiaan. Itse asiassa yllättävän moni on tullut kertomaan, että hänen mummulansa on ollut juuri tässä talossa tai että ovat jostain syystä viettäneet paljon aikaa talossa.

Edellinen omistaja Väinö ”Vänni” Torppa oli tunnettu hevosistaan ja moni hevosihminen on käynyt häntä ja hevosia katsomassa. Torpassa on myös elänyt kyläilykulttuuri ja moni on kertonut istuneensa vieraana iltoja isossa tuvassa. Olemme tehneet kaikemme, että talo säilyisi samanlaisena: kotimme ovet ovat kaikille

jatkuu ➡➡

rustivat perheet ja lisäksi talossa asui oman väen lisäksi karjalaisia orpopoikia ja jaksoittain kaupunkilaissukulaisia. Sodan päätyttyä Rauha meni emännäksi Läspään. Aarne puolestaan rakensi talon Oskantuvan viereen vuonna 1946. Oskantupaan jäivät asumaan Oskari ja Ruusa sekä Antti vaimonsa Sylvin (o.s. Tunkkari) ja lastensa Juhanin, Leenan, Jaakon, Riitan ja Erkin kanssa. Kolmen sukupolven yhteiselo päättyi kun Ruusa kuoli vuonna 1955 ja Oskari vuonna 1957.

Taloon isännäksi jäänyt Antti oli komea ääninen laulaja ja intohimoinen urheilumies. Maanviljelijän ammattinsa ohessa hän työskentelikin mm. musiikinopettajana emäntäkoulussa ja voimistelunopettajana yhteiskoulussa. Jo nuoruudessa alkanut voimistelu- ja kuoroharrastus jatkui aktiivisina niin kauan kuin kunto antoi myöden. Vielä 1950-luvun lopulla Antti harjoitteli nuoruuden voimistelukavereidensa kanssa ihmispysymideja Oskantuvan permannolla. Huumorintajuinen Sylvin muistot Antin vapaa-ajan harrastuksista elävät vieläkin perheen keskuudessa.

Antin urheiluinnostus tarttui hänen lapsiinsa, jotka järjestivät keskenään ja muiden kyläläisten kanssa lähes loppumattomia kisoja ja pelejä Oskantuvan kartanolla sekä Torpan urheilukentällä. Edes ankarat talvet eivät vaimentaneet

Serkukset valmistautuvat jalkapallopeliin Oskantuvan kartanolla kesällä 1092.

kisailuviettiä – tuvan lattialankut paukkuivat Juhanin, Jaakon ja Erkin painiotteluissa. 1970-luvulta alkaen kisailuperinne sai jatkoa, kun Antin ja Sylvin lastenlapset viettivät ikimuistoisia lomiaan Oskantuvan mummolassa.

Antin kuoltua vuonna 1996 taloon muutti Sylvi-äidin avuksi Leena ja muutaman vuoden perästä Riitta. Leenan ja Riitan toimesta talo peruskorjattiin vuosina 1997-1998. Samassa yhteydessä kaikki piharakennukset uusittiin.

Sylvin kuoltua vuonna 2005 Antin ja Sylvin pojanpoika Jukka ja hänen vaimonsa Johanna keskustelivat Leenan ja Riitan kanssa mahdollisuudesta ostaa talo nuoren perheen kodiksi. Kaupat tehtiin parin vuoden päästä ja Jukka, Johanna sekä pojat Oskari ja Iikka muuttivat taloon kesällä 2008. Oskari ja Iikka ovat pienestä asti omaksuneet talon vanhat perinteet. Kartanon tanner jytisee ja tuvan lattialankut paukkuvat kisailuissa, painiotteluissa ja erilaisissa ihmiskeoissa entiseen malliin.

Vanhoja perinteitä ja suvun historiaa on vaalittu kesinä 2002 ja 2007, jolloin Torpan Sukuseura ry:n sukujuhlat ovat koon-

neet sukulaisia yhteen Oskantuvan ja Heikintuvan kartanoille. Seuraava sukujuhla järjestetään heinäkuussa 2012. Lisätietoa sukujuhlasta ja Torpan suvun vaiheista löytyy internetistä osoitteesta www.torpansuku.fi.

Jukka Torppa

Torpan talot

kyläilijöille avoinna.

Muita talon edellistä omistajasukua ovat muun muassa Vetelissä asuvat Alpo Torppa ja hänen sisarensa Marjatta Ahonen.

Toisinaan perheemme mekastaessa talossa mietityttää, kestävätköhän vanhat hirret ja talo kaiken sen menon ja metelin, mutta vanhat valokuvat kertovat, että väkeä talossa on asunut aiemminkin paljon. Ehkä vilinää on entisaikojenkin lapsiperheisiin kuulunut.

Kun ostimme talon vuonna 2004, muutimme kolmen hengen uusperheenä, minä, puolisoni ja Wilhelm-poikani, joka on edellisestä avioliitosta, syntynyt vuonna 2001. Kesä tehtiin omin käsin pintaremonttia alakertaan, joka oli edellisen kerran perusteellisesti remontoitu Lasse Virenin olympiakultavuotena 1972 (todisteet löytyivät tiskipöydän levyistä). Wilhem poika keinui kesän keinussaan, joka oli ripustettuna pihamäntyyn.

Sittemmin perheeseemme ovat syntyneet kovasti odotettuina Vihtori syksyllä 2006 ja Veetu heti seuraavana syksynä 2007. Täksi kevääksi meille odotellaan uutta vauvaa, joka kenties on jo tämän lehden ilmestyessä syntynyt.

Kulunut talvi on ollut paitsi perheelle, myös talovanhukselle mullistusten aikaa. Olemme ottaneet asumattoman ja lähes rakentamattoman kylmän avovintin asuinkäyttöön, mikä on tarkoittanut sitä, että kotimme neliöt ovat kaksinkertaistuneet, niitä on nyt arviolta 240.

Talvi on eletty paitsi raskausvaivojen myös remontin keskellä. Maaliskuussa onneksi saimme alkaa ottaa yläkertaa käyttöön.

Yläkerrassa väliseiniin jätettiin vanhat hirret näkyviin ja niiden upeita pintoja ihastellessa päädyimme selvittämään, mistä raken-

Lahden veljekset pyöräilemässä keväällä 2011. Etualalla Vihtori ja kohti aittaa viilettää Veetu.

nuksesta ne ovat, koska niissä näkyy vanhoja leikkausjälkiä. Anna-Leena Alaspään kirja kertoo, että talomme hirret ovat samalla tontilla sijainneesta sivukamarituvasta.

Samasta kirjasta selviää, että kun Kankaan Andersin nuorempi poika Aleksanteri muutti Torppaan vuonna 1891, hänestä tuli Torppa. Ensin hänen perheensä asui kaksfooninkista tupaa, joka myöhemmin purettiin ja vietiin Polsoon kirjastotaloksi.

Aiemmin Krannia oli asunut Krannin Hinti, joka muutti Toholammille ja myi ison sivukamarillisen talonsa, joka oli vastapäätä kaksfooninkista. Sivukamaritupa purettiin ja sen jyrkeistä hirsistä tehtiin entisen talon paikalle nykyinen pitkänmallinen eli tämä meidän nykyinen kotimme.

Aleksanterista tuli Krannin Ales. Hänen ja puolisonsa Kustaa-van yhteisistä isännäksi taloon jäi Matti, joka ensin oli naimisissa Lilja Vähäkainun kanssa ja tämän kuoltua Lydia Laasasen kanssa. Matin lapsista taloon jäi asumaan Väinö, joka kuoli vuonna 2004.

Minulla ja puolisolllani ei ole sukulaisuussidettä taloon, mutta tunneside on muodostunut vahvaksi. Vesa on syntyisin Puusaaresta, Anna-Liisa (o.s. Klemola) ja Kalevi Lahden nuorin poika. Kyllä: metsäkonetta hän ajaa osana Metsätyö Lahtea ja kyllä: on pesäpallokaksosten pikkuveli.

Minä olen kotoisin Pulkkisesta, tyttönimeltäni Keto ja työskentelen toimittajana Perhonjokilaaksossa. Koti vanhassa talossa ja paljon lapsia, se oli minun haaveeni ja puolisoni kanssa haave on saatu elää todeksi, upealla jokilaaksonäkymällä, viihtyisällä kylällä, osana vanhaa taloryhmää ja mukavien naapurien ympäröimänä.

Vuokko Lahti

Marjaana (Torpantie 234)

Talon virallinen nimi isostajaosta 30-luvulta alkaen oli Päivölä. Kyläläiset tuntevat talon Marjaana-nimellä. Talon rakensi Aleksanteri Torppa vaimonsa Marjaanan kanssa olettavasti 1914. Aina siihen asti kun isäntä eli, taloa kutsuttiin pikku-Alin taloksi. Isännän varhaisen kuoleman jälkeen Marjaana asui taloa kuuden tyttärensä kanssa. Nykyisin talon virallinenkin nimi on Marjaana.

Vuoden 1994-1995 kesäkaudella Earthwatch:n vapaaehtoiset ja suomalaiset opiskelijat tutkivat yhdessä Vetelin ja Kaustisen alueella noin 150 vanhaa pihapiiriä ja taloa. Amerikkalainen Earthwatch-säätiö toimii kulttuurin-, luonnon- ja ympäristönsuojelun aloilla. Vetelin kenttätö oli sen ensimmäinen pohjoismainen projekti. Hankkeen tarkoi-

Marjaana, tytöt ja Sauli.

Alatalo ja Alikartano

Tämä vanha talo Niva-saarentien viimeisenä on alunperin rakennettu vuonna 1842. Rakennusta on jatkettu 1930-luvun alkupuolella.

Talon joenpuolimmaisessa päässä asui Ales perheineen. Tytär Mandi kuoli 1940-luvulla, Tekla kuoli 1950-luvulla ja Siikri kuoli 1960-luvulla.

Aune Pihlajamaa, yhden sisaren tytär Patanast, tuli asumaan Siikrin kanssa. Aune kiersi tarkkailukarjakkona 20 vuotta ja auttoi tättään talon töissä. Aune kiersi kylällä pyörällä tai suksilla aina hame päällään ja pakkasilla oli ”kahden huivin keli”. Siikrillä oli jokunen lehmä ja yhdessä Aunen kanssa he asuivat maata. Siikri oli myös tunnettu täkin toppaaja.

Siikrin kuoleman jälkeen Aune hommasi kirjeenvaihdon kautta miehen taloon. Einari Oikarinen tuli Hyrynsalmelta. He jatkoivat asumista yhdessä, Einari rakensi uuden navetan ja puuvajan. Kauan ei kestänyt, kun Einari sairastui keuhkosyöpään ja kuoli. Uusi kirjeenvaihtokaveri Paavi Tapio tuli Sallasta. Maatalon töitä jatkettiin niin kauan kuin voimat riit-

tivät. Aune kuoli 2010 ja Paavo muutti takaisin Sallaan. Aune oli testamentannut omaisuutensa velivainajansa pojille Laurille ja Sepolle. Lauri asui keskikouluaikana Aunella ja Siikrillä. Alatalon joenpuolimmainen asunto on nykyään tyhjiin.

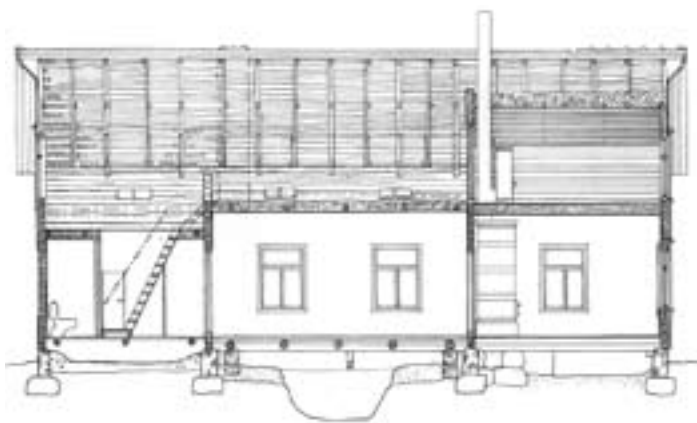
Toisessa päässä taloa asui Juho ”Matinjussi” perheensä kanssa. Vaimon Juho haki pappi-

lasta. Anna os. Nytorp Vesilahdelta oli tullut rovasti Oksasen perheen mukana Veteliin.

Juho oli poikamiehenä tehnyt reissun Amerikkaan, mutta avioituttuaan Annan kanssa ryhtyi viljelemään maata. Matinjussi oli myös maankuulu jäsenkorjaaja. Anna kuoli 1956 ja Juho kuoli 1979.

Annan ja Juhon lapsista Martti lähti maailmalle, Martta asui enimmäkseen kotona, kävi väliin Kokkolassa Niilon luona. Martta kuoli 1967. Maunu jatkoi maanasumista vaimonsa Astridin os. Vidjeskog kanssa. Astrid tuli taloon ummikkona Teerijärveltä. Maunu kulki lisätienesteissä muurarina ja oja-työmailla ”kymppinä”. Astridilla oli melkein aina kangaspuut

jatkuu →→

Nykyisin tehty rakennuspiirustus Marjaanan talosta.

tuksena oli kuvailla Vetelin rakennusperinnettä ja edistää rakennusten säilyttämistä ja jatkuvaa hoitoa jokapäiväisiin käyttötarkoituksiin. Jokaisesta kohteesta kuvattiin mahdollisimman yhdenmukaisesti mustavalkokuvien ja väridiojen sarja ulko- ja sisätiloista sekä yksityiskohdista. Kaikista koh-teista piirrettiin asemapiirros ja pohjapiirros, joissa on nä-

kyvissä alkuperäinen ja nykyinen tilanne sekä yksityiskohtia räystäistä, panelioivista, vuorilautoista ja peitelistoista. Kahdesta valitusta kohteesta tehtiin myös tarkemmat mittapiirustukset ja leikkauskuvat. Taloissa asuvia, asuneita tai niistä tietäviä haastatteleamalla kerättiin tiedot ääninauhoille, joista kirjoitettiin yhteenvedot.

Earthwatch:n kenttätöitä vetävä George Woolston ihastui tyhjiin olevaan Marjaanan taloon ja pihasta avautuvaan jokilaaksomaisemaan. Maisema toi mieleen pohjoisen Englannin nummet, joskin pienimuotoisempana. Kesällä 1996 George muutti vaimonsa Liisan kanssa Marjaanaan ja seuraavana kesänä talo siirtyi Georgen omistukseen. Yhdessä on rakastettu tätä taloa ja maisemaa, viihtynyt Torpan kylällä, jossa yhteisöllisyys vielä hengittää. Yhdessä on remontoitu tätä taloa monien paikallista kirvesmiesten kanssa. On toivottu, että vanha talo saa ”uudelleen kukinnan”, jossa sen omaa kauneutta arvostetaan.

Earthwatch:n kenttätöiden materiaali on Kaustisen osalta luovutettu Kaustisen kunnalle. Vetelistä kerätty materiaali on vielä Marjaanan vintillä, siirtymässä Vetelin kunnalle.

Liisa Lahti

tuvassa. Hän kutoi kaikenlaisia kankaita Marttapiiriliitolle.

Kesäisin Maunu ja Astrid muuttivat aina Pirkkutaishelle. Leh-mät olivat siellä aina loppukesästä. Maitotonkat vietiin aamulla alkuvuosina Tanulla meijeriin. Koneellistumisen aikana Zeto-rilla lypsettiin ja tonkat vietiin sillä aamulla meijeriin. Kuivana syksynä maitotonkka pantiin iltasella Mustajärven linja-au-toon, josta Juho haki sen navetalle jäähtymään.

Astrid kuoli vuonna 1977.

Maunun ja Astridin lapsista Juho ”Jukka” haki vaimon Maj-Gunin os. Vistbacka Teerijärveltä. He muuttivat Ruotsiin 1957 ja palasivat reilun kymmenen vuoden jälkeen asumaan maata. Uusi talo rakennettiin Jukalle ja Maikille vanhan talon viereen. Heille syntyi kolme poikaa: Ossi, Mikael, joka kuoli Ruotsissa 1963 ja Mikael. Nykyään Ossi ja Mikael asuvat muualla.

Maanasuminen loppui, kun Jukka sairastui, Maj-Gun kuoli 1997 ja Jukka 2008. Alikartano on nykyään Tuula ja Raimo Raitalan kesäasuntona.

Maunun ja Astridin lapsista Jorma lähti Helsinkiin opiske-

lemaan ja jäi sinne työelämään. Viime vuosina hän asui paljon kesäisin Torpassa viimeisen vaimonsa Lean kanssa. Jorma kuo-li yllättäen Helsingissä 4.10.2011.

Kaarina muutti Pulkkiseen Haapasalon Kostin vaimoksi.

Kristiina meni naimisiin Haapasalon Jaakon kanssa ja he asuvat Tunkkarilla.

Astridin kuoleman jälkeen Maunu löysi Kokkolasta elämän-kumppanikseen Vieno Matomaan. Vieno asui Torpassa 9 vuot-ta. Mauno kuoli vuonna 2000.

Huoneita ei Torpassa ollut paljon: keittiö, tupa ja kaksi ka-maria. Toinen kamari oli Martan kamari ja toinen oli Fannyn kamari. Fanny oli Maunun ”syytinki” Pirkkutaishen luovutuksen takia. Fanny asui kamarissaan 1946-1973.

Nykyään tämä toinenkin pää talosta on tyhjillään. Sen omis-tavat nyt Jorman lapset.

Maailma on muuttunut, ennen oli niin paljon väkeä, ettei oi-kein tiennyt kuka missäkin nukkui.

Kaarina Haapasalo

Heikintupa eli Heinolan tila

(Torpantie 246)

Talo siirrettiin Kainun puo-lelta 1905. Talo oli ”Aapan tuvan Antin” eli Antti Kus-taa Torpan vaimon, Maija Liisan(os.Vähäkainu) koti-talo. Talo sijaitsi nykyisen koulukeskuksen pihassa ja siinä aloitti Vetelin ensim-mäinen kansakoulu. Antti-Kustaan ja Maija Liisa Torpan kolmanneksi nuorin poika Heikki Samuli Torppa jäi asumaan tähän taloon ja siitä nimitys Heikin tupa.

Heikki (s.1889) vihittiin ensimmäiseen avioliittoon-sa Iina Rauha Maria Paasikosken(s.1886 Viitasaarella) kanssa. Iina tuli Veteliin aikoinaan meijeriköksi. Heikin ja Iinan lapsia olivat Salli, Leevi, Erkki, Ensio ja Pentti, Jussi Oskari kuoli jo pie-nenä. Iinan kuoltua Heikki Samuli vihittiin toiseen avioliittoon leski Jenny Esterin(os. Tunkkari, ent. Kivistö, s. 1891. k.1954) kanssa. Heikin ja Esterin lapsia olivat Aatos, Sanni, Lassi ja Mai-ja-Liisa. Kun tähän lasten luetteloon lisätään Esterin lapset en-simmäisestä avioliitosta(Olavi, Tuomas, Heikki, Elli, Martti ja Katariina) oli koolla varsinainen suurperhe. Tästä isosta sisarus-katraasta on ainoastaan elossa enää Maija-Liisa (Palosaari).

Vaikka tupa oli suuri, olivat peräkamarit, pitkä-, porstua- ja ylikamari täynnä väkeä. Tokihan lapset aikuistuttuaan muutti-vat pois kotoa, mutta aina tuli väkeä tilalle. Talvisodan aikaan oli evakossa Holstin perhe Harlusta ja Lapin sodan aikana Saa-

riniemen perhe Savukos-kelta, Saijan kylästä. Ylika-mari oli aina varattu, mil-loin siellä asui Täti- Maija, milloin kunnasta sijoitet-tuja vanhuksia tai Torpan omia sukulaisia. Mykkä-Fiina (kunnasta sijoitettu) asui porstuakamarissa, jos-sa lapset kävivät häntä jos-kus kiusaamassa. Tarinan mukaan ylikamarissa kum-mittelee vieläkin: Entinen asukas Marjaana käy silloin tällöin vetämässä peittoja nukkujen päältä pois!

Heikin jälkeen talon isännöyttä hoiti poikansa Aatos Torppa(s.1927), joka avioitui Nanna Lyldia Ylimäen(s.1925) kanssa. Heille syntyi kolme lasta: Matti(s.1954), Anssi(s.1958) ja Pirkko(s.1969). Matti asuu nykyään perheineen Tampereel-la ja Pirkko (nyk. Viiperi) perheineen Kaustisen Virkkalassa. Aatos teki ansiokkaan elämänuransa maanviljelijänä ja työelä-mänsä loppuvuodet suntiona, lisäksi hän toimi lukuisissa luot-tamustehtävissä. Hän kuoli v. 2003.

Nykyisin talon omistaa ja siinä asuvat Anssi ja Satu Torppa. Ja yli-kamari on nytkin käytössä, siellä pitää majaansa Satun tytär Veera.

Tulevana kesänä vietettävät sukujuhlat(Antti Kustaan ja Mai-ja Liisan jälkeläisten) vietetään muun muassa Heikin - ja Os-kantuvan pihapiirissä 7.-8.7.2012.

Anssi Torppa

Rantapellon talo

V. 1946 tuotiin Kaustisen Puumalasta Ketun Kallen talo Torppaan nykyisen Nivasaarentien varrelle. Talo ylösrakennettiin Oskantuvasta vähän alemmas ja vähän kirkolle päin, entisen

Puskalan tuvan paikalle, siis vanhalle Jänespuskan pellolle. Taloon muuttivat asumaan Aarne ja Kerttu Torppa Tuulikki-tyttönsä kanssa. Siihen saakka he olivat asuneet Aarnen kotona Oskantuvassa.

Aarne (1917-1993) hoiti maatilaa, Kerttu-puoliso oli enimmäkseen kodin ulkopuolella työssä, mm. pankkivirkailijana sekä pitkän uran kirjanpitäjänä ensin Vetelin ynnä muiden kuntien sairaalassa ja eläkkeelle hän jäi 1981 Perhonjokilaakson kuntainliiton palveluksesta. Kerttu s. Penttilä (1919-2006) oli kotoisin Kaustisen Pajalasta eli keskustasta.

Vuodesta 1981 tilaa on isännöinyt Jussi eli lapsista nuorin. Jussi löysi puolisonsa Päivin (s. Pajala) Alajärven Paalijärveltä, häitä vietettiin heinäkuussa 1989. Päivi työskentelee kuntayhtymä Kiurun liikelaitos Jytan toimistosuhteena Kaustisella. Jussi jatkaa isänsä uraa viljelijänä tosin luomutilallisenä ja äitinsä uraa kirjanpitäjänä omassa Vetelinjokilaakson tilitoimistossa Kainun liiketalossa. Rantapellon taloa laajennettiin 1996-1997.

Päivin ja Jussin poikia ovat Lauri (1991) ja Hannes (1994). Lauri kirjoitti ylioppilaaksi Vetelin lukioista keväällä 2010 ja aloitti armeijan jälkeen opinnot syksyllä 2011 metsätieteellisessä Itä-Suomen yli-

opistossa Joensuussa. Lauri harrastaa kitaransoittoa, akateemista kyykänheittoa sekä fanittaa Red Hot Chili Peppersiä.

Hannes on Kuortaneella urheilulukiossa nyt toista

vuotta. Molemmat pojat ovat pelanneet jalkapalloa, pesäpalloa sekä yleisurheilleet koko juniori-ikänsä. Hannes on menestynyt mukavasti korkeushypyssä, palkintokaappiin tuli 24. helmikuuta 2012 viides SM-mitali, tällä kertaa hopeinen ja ennätystuloksella 196 cm. Huhtikuulla kolmen viikon hyppyleirillä Portugalin Quarteirassa hiotaan kesän hyppykuntoa. Musiikki ja urheilu ovat kirjaimellisesti pyörittäneet perhettä jo vuosia. Jussi soittaa kahdessa puhallinkokoonpanossa, laulaa mieskuorossa ja kvartetissa, Päivi laulaa alttoa kirkkokuorossa. Jussilla on lisäksi lukuisia luottamustoimia ja ensimmäinen kausi valtuustossa alkaa olla loppusuoralla.

Talomme terassilta avautuu Vetelin ehkä rauhoittavin näköala kohti jokilaaksoa, Karjalankosken pauhu kaikuu korviin melkein läpi vuoden ja Nivasaaren paratiisi uimarantoineen on kivenheiton päässä. Meitä on siis siunattu ulkoisilla puitteilla kuin myös maailman parhailla naapureilla.

Päivi ja Jussi Torppa

Mietelause: Yksi tärkeimmistä

matkoista on mennä toista puolitiehen vastaan.

Tuntematon

Torpan Kevari

Lauantaina 4.2.2012 Torpan kylällä, Jussi ja Päivi Torpan koti muuttui yhdeksi päiväksi ravintolaksi, niin sanotuksi pop-up ravintolaksi. Torpassa ja ehkä koko jokilaaksoissa, tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa. Samana päivänä Suomessa ruokaa ja juomaa tarjoili 239 muuta pop-up ravintolaa.

Ravintolapäivä on toukokuussa 2011 alkunsa saanut yhden päivän kulinaarinen karnevaali ruoka- ja kaupunkikulttuurin puolesta. Tapahtuma on suomalaisten keksimä ja tarkoituksena on, että kuka tahansa voi ryhtyä ravintoloitsijaksi yhden päivän ajaksi ja mikä parasta verottaja ei ota omaansa! Ravintolapäivä on levinnyt myös Suomen rajojen ulkopuolelle.

Kimmokkeen pop-up ravintolan perustamiseksi talon isäntä sai nähtyään televisiossa uutisen ravintolapäivästä. Vaikka Torpat ovat tottuneita kestittämään isompiakin joukkoja tämä tempaus vaati emännän kohdalla

Rantapellon talo muuttui yhden päivän pop-up -ravintolaksi.

hieman suostuttelua. Mutta kun tiedossa oli apua suvun naisilta, työkavereilta ja reippailta pojilta kavereineen Päivikin innostui asiasta. Päätettiin järjestää "Kaamoksen torjuntajuhlat". Yhden päivän ravintolaprojektista kerrottiin sukulaisille, ystäville ja kylän väelle. Tapahtumasta tiedotettiin myös Facebookin kautta.

Päivän menu oli heti alusta selviö, haluttiin tarjota perinneruokaa. Kampsupaisti leipäjuustolla

höystettynä tai vaihtoehtoisesti jauhelihakeitto olivat pääruokia. Jälkiruoka valikoitui luontevasti Runebergin torttu ja kahvi, olihan seuraava päivä Runebergin päivä.

Yhdessä tekeminen, nauttiminen ja ilonpito ovat tärkeä osa ravintolapäivää. Torpan pariskunta olikin satsannut ruokavieraiden viihtyvyyteen. Asiakkaat saivat ruokailun lomassa nauttia Juha Saaren ja Raila Järvelän esittä-

mästä musiikista. Ohjelmisto koostui klassisesta musiikista, kansanmusiikista sekä elokuva-sävelmistä.

Kevarin palvelu oli erinomaisista. Pariskunnan pojat, Lauri ja Hannes serkkuineen ja kavereineen hoitivat tarjoilun pöytiin reippaasti. Asiakkaiden määrä pystyttiin arvioimaan syötyjen Runebergin torttujen perusteella. Päivi oli leiponut 200 torttua ja päivän aikana henkilökunta ei ollut "syönyt kuormasta".

Puitteet tapahtuman järjestämiseksi olivat Torpan talossa hyvät. Päivi totesikin, että harvassa talossa on kaksi keittiötä. Tempaus oli kuitenkin sen luokan satsaus, että nähtäväksi jää järjestetäänkö samanlaista uudelleen.

Ravintolapäivä-tapahtumalla on omat sivut Facebookissa. Siellä on luettelo kaikista ravintoloista osoitetietoineen. Seuraava ravintolapäivä vietetään 19. toukokuuta 2012. Ilmoittautuminen tapahtumaan on jo käynnissä. Kiinnostuitko? Asiasta lisää osoitteessa: www.restaurantday.org

Teksti: Paula Rita, kuva: Torpan Kevari

Yläkuvassa Jenny, Eeva, Markku, Ulla ja Maija. Alemmassa Ulla, Päivikki, Kyllikki ja Maija.

Kangaspelto

Torpan vanhoista taloista uusin on Kangaspelto. Sen pystyttivät Kaustiselta tuoduista hirsistä vuoden 1920 paikkeilla Santeri ja Jenny Torppa. Muistitiedon mukaan vielä pystytysvaiheessa ei ollut selvää kumpi veljeksistä, Santeri vai Heikki, perheineen sinne asettuisi. Santeri ja Jenny pienen Laina-tyttärensä (s.1919) kanssa Heikintuvasta Kangaspellolle kuitenkin muuttivat. Perheen pojat Yrjö (s.1921) ja Lauri (s.1922) ovat syntyneet siellä, paljon myöhemmin syntyi vielä tytär Marja-Liisa (s.1940).

Santeri oli toimelias ja herkästi innostuva mies. Hän oli aktiivisesti mukana monissa yhteiskunnallisissa toimissa, kahdesti presidentin valitsijamiehenäkin. Vetelin palovakuutusyhdistyksen toimitusjohtajana hän aloitti vuonna 1933. Yhdistyksen konttori sijaitsi luonnollisesti Kangaspellon sivukamarissa. Sinne tuotiin kirjoituskone ja kassakaappi. Siitä lähtien huonetta on kutsuttu ”konttuuriksi”. Santerin monet luottamustehtävät ja sivutoimet veivät hänen aikaansa niin paljon, että tilan seuraava isäntä Yrjö väitti, ehkä hieman liioitellen, tehneensä 12-vuotiaasta kaikki talon työt, koska isänsä oli aina jossain menossa.

Jennyn harrastuksena oli pihan ja puutarhan hoito. Talon kuistilta nykyiselle Torpantielle johtanut lupiinipenkkin reunustama kivikäytävä oli harvinainen sen ajan pihatienä.

Maanviljelijöinä Santeri ja Jenny kehittivät tilaansa ostamalla peltoa ja lisäämällä karjaa. Santeri kuoli kokousmatkalla Helsingissä helmikuussa 1946. Jenny kuoli yli kaksikymmentä vuotta myöhemmin syyskuussa 1966.

Yrjö Torppa peri isältään paitsi Kangaspellon tilan, myös palovakuutusyhdistyksen toimitusjohtajan viran. Siihen oli hänen kertomansa mukaan kaksi syytä: Jennyn mielestä tilalla ei tultais toimeen ilman vakuutusyhdistykseltä saatavia palkkatuloja eikä kukaan viitsinyt ruveta siirtämään kassakaappia muualle. Niinpä kaappi jäi ”konttuurin” nurkkaan vielä 35 vuodeksi. Yhdistyksen hallituksen kokouksetkin pidettiin Kangaspellon tuvassa.

Vuonna 1957 Yrjö ja Eeva aloittivat siirtymisen suomenkarjasta ayshirerotuisiin lehmiin. Teerijärveltä haettiin Alpo Torpan zetorin kyidyssä tilan ensimmäinen ay-lehmä, Linetti nimeltään.

Traktorin peräkärriyllä istui tietenkin myös Kangaspellon seuraava isäntä Markku. Hänellä oli sylissään vasikka, jota viettiin säkissä Aleksintupaan.

Uusi navetta rakennettiin 1965. Aluksi karjakko-Mari, myöhemmin karjakko-Leena, olivat säännöllisiä vieraita sekä navetassa että tuvassa. Aamulypsyn jälkeen ”karjakonarkku” hyrisi tuvassa Leenan tehdessä maidon rasvapitoisuuksien määrittäviä.

Eeva-puoliso teki toisen työuransa kättilönä Tunkkarin syntyslaitoksella.

Yrjö kuoli syksyllä 1981. Tällä kertaa kassakaapit, joita nyt oli kaksi, siirrettiin Klaavulle Helena ja Heikki Kankaan tiloihin. Siihen päättyi Vetelin palovakuutusyhdistyksen yli 45 vuotta jatkunut historia Kangaspellolla. Eeva elää edelleen Markkulassa.

Yrjön pojat Markku ja Pasi jatkoivat tilanpitoa muutaman vuoden yhtymänä, kunnes maat ja karja jaettiin 1984. Markku ja Raija (os. Järvelä) rakensivat oman navettansa Nykäsentien varteen. Nykyään Kangaspellon tätä puoliskoa isännöivät Jouni ja Mari (os. Polso).

Vanhalla Kangaspellolla asuvat Pasi ja Raija (os. Jylhä). Heidän toimestaan talo peruskorjattiin. Pohjoispäähän rakennettiin sosiaalitalat ja sisäänkäynti muutettiin toiselle puolelle. Myös navettaa laajennettiin. Nykyään siinä on tilaa 40 lehmälle ja nuorkarjalle.

Raija ja Pasi ovat jatkaneet Linetistä alkanutta ay-karjan jalostusta. Jalostustyön tähän asti paras tulos saavutettiin syksyllä 2011, kun heidän omistamansa Milkki-lehmä kirjattiin sata-tonnarien kantakirjaluokkaan.

Perheen lapset Erkki, Kaisa ja Juha ovat jo aikuisia ja muuttaneet maailmalle.

Raija ja Pasi Torppa

Sairaankuljetus Läspä Ky, Veteli

HÄLYTYKSET 112

Tiedustelut / neuvonta
0400 268 730

Pirkka K-PLUSSA

TARJOUSTAKUU

K-PLUSSA-TARJOUKSISSA
AINA VÄHINTÄÄN

-10%

LISÄKSI K-PLUSSA-
PISTEILLÄ
ETUSI
JOPA

-5%

**Yrittäjyyttä
oman pitäjän
parhaaksi!**

Palvelutiskistä:

- tuoreet salaatit
- valmiit
lihakastikkeet
ja -murekkeet
- savusiika
- loimulohi

**Edullinen hinta
joka päivä!**

MARKET

VETELI

Kirkkotanhua 1, 69700 Veteli puh. 040 3400 544
riikka.torppa@k-market.com

www.k-market.com

Palvelemme: ma-pe 8-21, la 8-18, su 12-18

LUOSTO
www.luosto.fi

Huoneisto Vuonelo J, Luosto

Varaukset 0400-923845

